ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 35. Чернівці, дня 30. серпня (12. вересня) 1902. Рік V.

Промова посла д-ра Стоцкого

в буковиньскім соймі при нараді над справами громадскими.

(*Конець.*)

Великі хиби бачимо отже в адміністрациї громадскій, а причини тих хиб дуже розмаїті. Гадали ми ті хиби в дечім направити, ухвалили закон о секретарях, але тим всунули ми в громади лише новий такий елемент, котрий не то що не сповнив тих надій, які сойм на него покладав, але ще більше до зросту всїх хиб причинив ся, і справу замість поправити, погіршив. Не диво отже, що наші громади той закон уважають за велике нещастє. Користи з того закону ніякої, а тягар великий, бо закон наказує найменьше 300 левів такому секретареви платити. А що він для громади робить? Дуже мало, а ще меньше доброго. Він робить, він потрібний, але не для громади самої. — Що до громади самої належить до власного обсягу діланя громади, міг би звичайний чоловік з громади также і то далеко таньше зробити, але дорогого секретаря мусить громада оплачувати, бо він потрібний для порученого обсягу діланя громади. І отже одно дуже мене тїшить, що пан референт і комісия адміністративна звернули на сю справу свою увагу, і від держави жадають для громад відшкодованя за поручений обсяг діланя. Той поручений обсяг діланя в порівнаню з власним дуже великий і жаданє відшкодуваня від держави вповні оправдане.

Ба не лиш в тім хиба, що громади мусять таких секретарів утримувати. Хиба лежить ще і в чім иньшім. Після закона повинні секретарі громадскі всїми силами старати ся, аби порядок був в урядованю і в господарці громадскій, вони мають начальників інформувати, як і що робити; та на жаль, они дуже часто начальників зле інформують, їх за нї-за-що не мають, ними тай громадою короводять, як самі хочуть, а все лиш свою власну користь мають перед очима, громадуж уважають своєю дійною коровою.

Тепер хочу увагу високого сойму ще на одну річ звернути. То справа по моїй думцї дуже важна. Не доста мати добрий устав громадский, в котрім все дуже красно приписано, але я думаю, що так само як сойм краєвий окрім уставу краєвого має ще і реґулямін, або як місто Чернівцї окрім уставу міского має ще і реґулямін, так само треба би конечно постарати ся і о реґулямін для громад.

Тепер нї начальник, нї радні не знають добре своїх прав і обовязків, не знають, як в кождім разї поступати, який порядок має бути на засїданях ради і т. д.

Я думаю отже, що повинен сойм або краєвий видїл то все упорядкувати, аби все було приписано, як має ся сесиї скликати, як провадити і т. д. То дуже потрібна річ. Годї тут казати, що се річ кождої ради громадскої ухвалити собі такий реґулямін; кождий знає, що наші громади до того ще не спосібні, вони чекають з гори припису, треба отже прийти їм в

поміч. Після моєї думки не буде се обкроюванє автономії громадскої, коли сойм се розумно зробить.

Так само потрібно було би, аби виділ краєвий зробив порядок з господаркою толоками і лїсами громадскими. Нашим громадам все треба наказати і установити, як має бути. — Также треба би добру контролю завести і провадити над касами громадскими, бо діє ся так, що гроші по дорозї до каси дуже часто пропадають.

Также дуже потрібно є, аби завсїгди як нова рада громадска уконституовує ся, як нововибрана старшина громадска перебирає управу і господарку громадску, один урядник виділу краєвого, доконечно був притомний і помічний при перебираню справ новою радою від старої ради, бо досьвід учить, що при тім є дуже великі хиби. Се зрозуміли і самі громади і вже тепер богато громад просять, аби їм задля того вислати урядника з виділу краєвого. На се повинно ся приписати, аби старшина громадска завсїгди повідомляла виділ краєвий, як передає чи перебирає урядованє. З того для виділу краєвого вийде вправдї новий тягар, але не такий знов великий, щоб єго виділ краєвий своїми теперішними силами не міг поконати, а успіх буде великий. До того поки-що не потрібно навіть збільшеня числа урядників для контролї, яких комісия адмінїстративна жадає.

Ще до одної справи мушу повернути, котру комісия адмінїстративна поручила, то є до виданя службової праґматики для секретарів громадских і урядників головно в таких містах, де є староство.

Мої панове! менї здаєть ся, що і ся резолюция зовсїм непотрібна. Она стоїть навіть в суперечности з тим, що високий сойм того року рішив. Она противить ся также виразним приписам уставу громадского, бо сей § 31 так гласить: „Коли виділ узнає за потрібне настановити осібних урядників і слуг, то рішає про їх плату, про спосіб їх іменованя та про їх пенсиї“.

Як бачите, се є право ради громадскої, ухвалювати, яку платню тай яку пенсию мають побирати урядники громадскі.

Відкиж ми приходимо до того, мішати ся в справи, які до власного обсягу діланя громади належать; се противить ся виразним приписам громадского уставу. Зрештою в сїй справі високий сойм в 1899 роцї таке рішив: „На иньше управильненє службових відносин громадских секретарів в містах без власного статуту і в торгових та сїльских громадах, нїж оно предвиджене в законї з дня 19. грудня 1889 в кр. з. ч. XXII, 24, не пристає ся.“ Я думаю отже, що супроти жаданя комісиї адмінїстративної, аби виділ краєвий сею справою займив ся і єї полагодив, стоїть виразна постанова § 31 уставу громадского, а так само і тогорічна ухвала сойму, що отже ухвала сеї резолюциї буде безпечно не виконана виділом краєвим, бо він єї виконати не може і не сьміє, тай до того має повне право на підставі § 6-го реґуляміну для виділу краєвого, в котрім сказано, що виділ краєвий має лиш такі ухвали сойму виконувати, які дадуть ся виконати. Але такої резолюциї не потрібно ще і з тої причини, що в Серетї і в Радівцях рада громадска сю справу секретарів вже полагодила так, як сего вимагає резолюция комісиї адмінїстративної. Длятого я не розумію, для чого комісия сю резолюцию поставила.

Окрім того мушу Вашу а головно увагу правительства на то звернути, що прийшло до мої відомости, що по повітах урядники староства, як їдуть до громад для перепровадженя виборів, то кажуть собі за се від тих громад комісиї платити. Дуже би я цїкавий знати, котрий то параґраф приписує, що урядникам за інтервенцию при виборах громадских належать ся комісийні кошта від громади?

Я звертаю на се увагу правительства і прошу не жадати від мене конкретних случаїв, бо я думаю, що у правительства ще на тілько віри найдуть мої слова без того, щоб аж на сьвідків покликувати ся.

Отже гадаю, що правительство краєве повинно видати острий наказ староствам, аби урядники за такі інтервенциї не позволяли собі брати комісийних коштів.

Се є ті справи, котрі я хотїв при обрадї над справами громадскими порушити. То дуже важні справи, котрі в так короткім часї тяжко навіть докладно обговорити.

Я тим хотів звернути увагу на то, що, як наш край так занедбаний і в такій застої, то тому причина лежить в тім, що наша громада великий але дуже слабий чоловік. Раз громади наші дуже обтяжені. До того приходить самоволя начальника або секретара громадского. Адміністрация наших громад низша всякої критики. Тим поясняє ся также та непевність у наших людий що до права, справедливости, леґальности, так що вони все лиш за кривду говорять, бо ніде не находять свого права, ніхто їм в нічім не помогає.

Мої панове! Як би Вам то діяло ся, що нашим мужикам, то Ви би много раньше вивандрували були всї до Канади. Наш мужик твердий, він не подає ся так легко бідї, але як він вже до того дійшов, що покидає ту землю, з котрою просто зріс ся, покидає свій рідний, своєю кровю, своїм кровавим потом скроплений край, іде в сьвіт за очи, вивандровує, Бог знає куди; то можете подумати, що мусїло єму тут уже до самих печінок допечи.

Всюди, куда він повернеть ся довкола себе, чи в громадї, чи де, не находить він права, не находить справедливости, не находить доброго слова для себе, лише самоволю, кривду і зневагу. Так стратив він надїю на право, на справедливість для себе, ба тратить навіть саме поняте о праві.

Я мушу сказати, що до того причинили ся ще і другі чинники. Деморалїзация зі всїх сторін розширає ся по селах. Возьміть на приклад як то шанують у нас недїлю і сьвято!

Наш народ з давен давна дуже побожний, він сам шанує недїлю, шанує сьвято, бо так учить єго віра. А подивіть ся тепер по селах! Тепер в недїлю скоро рано, коли служба Божа відправляє ся по церквах, їдуть вози всїма дорогами, що годї розминути ся, але не до церкви, не до богослуженя і не на спацир, лиш везуть всїлякі річи паньскі до желїзниць, вози аж угинають ся під тягаром паньского збіжа, але везуть также і цеглу і всякий материял будівляний. Та самі вони з доброї волї не вибирають ся в недїлю в дорогу, їх посилають... Чи-ж нема жадного способу аби тому запобічи, аби тому зарадити, аби ту страшну деморалїзацию, яку ширять тим чином межи нашим народом, стримати, аби ніхто не сьмів оскорбляти то, що нашим православним християнам сьвяте?

Або возьміть другу річ. Є розпорядок аби в недїлю коршми були позамикані, а чи то сповняє ся? Аж занадто часто скаржуть ся люди на то, що коршми в недїлю і сьвята в заборонений час всюди отворені і що той росказ ніхто не виповняє. Хто-ж тому винен? Хто видав розпорядок, той повинен также остро пильнувати, аби той розпорядок виконувано, бо як єго не виконують, то перед усїм терпить на тім повага того, хто єго видав, але-ж бо видячи се люди, тратять віру у все, бо виходить на то, що той розпорядок лиш для того вийшов, аби замилити очи, більше нїчого.

Так наш нарід не може дійти до того, аби набрати надії і віри, що єму на сїй земли, єго рідній земли, може колись лїпше іти, що він свою долю зможе тут поправити. Він себе чує нещасливим, від всїх опущеним і для того кождий старає ся як би міг чим скорше до Канади вивандрувати.

До того ми тут в Буковинї дійшли, що нарід з краю утїкає, до того дійдемо, що тут на сїй земли будуть другі ґаздувати! Але не гадайте, що нарід того не бачить, що чужинцям-зайдам тут добре ся дїє, та що лиш нашому народови тут житя, долї нема. Він все то бачить, може вже й роздумує над тим, що єму на се робити, як з тими, що сей стан завинили, обрахувати ся... Длятого аби не було за пізно, повинні ми всїма силами старати ся, аби той великий чоловік, що називає ся громадою, виздоровів; бо громада є підставою всего, а як громада буде здорова, то і край буде здоровий, а як край здоровий, то і держава буде здорова. (Славно! Браво!)

Промова посла д-ра Стоцкого

в буков. соймі про райфайзеньскі каси.

Високий сойме! Так як кождий тато своєю дитиною тїшить ся, так і менї дуже мило се все, що із справозданя видїлу краєвого тай із справозданя комісиї адміністративної про каси райфайзеньскі до-

відав ся. Я кажу, так як тато, бо відомо є високоповажаним панам, що я перший був, котрий в сїм соймі поставив внесок, аби і в нашім краю заводити каси райфайзеньскі. Я дуже тїшу ся розвитком тих кас, бо і я сам часто маю случайність констатувати, що сї каси дуже красно розвивають ся і нашим громадам дуже велику користь приносять. Я маю повну надїю, що з запровадженем сих кас в нашім краю добробит народу підоймаєть ся в гору. Лиш так мимоходом хочу звернути увагу пана референта і видїлу краєвого, що успіх тих кас дуже від того залежить, як їх добре провадить ся. То один ще досить великий недостаток наших кас, що провадити їх уміло нема кому. Є вправдї книжки для того, але книжка, то мертва буква. Для того треба практичної науки. Було би отже дуже добре, аби наш видїл краєвий тим займив ся, аби для практичої науки для дїловодства отворити курси для касиєрів райфайзеньских кас, (Славно!) такі, які в Галичинї запроваджені, і ту справу я як найгорячійше поручаю видїлови краєвому. В других західних краях то инакше, бо там культура висша, а у нас низша культура приносить то з собою, що у нас годї найти спосібних до сего людий, котрі справу зрозуміли-б добре повести.

Для того треба тут практичної науки про цїле дїловодство в касах, а особливо, як рахунки провадити, як робити річні обрахунки, як укладати білянси і т. д., аби ту інституцию у нас поставити на кріпкі ноги.

Я переконаний що видїл краєвий сею справою займеть ся, але помимо того я не хотїв пропустити сю случайність, щоб єї пригадати, бо з всїляких сторін просили мене касиєрі наших райфайзенок, аби я сю справу в соймі піднїс.

Сьвітлий празник в Васловівцях.

Сеї недїлї обходили Васловівцї велике сьвято, сьвітлий празник, рідке торжество, яке лучає ся раз на кількадесять, ба раз на сто рік. Сеї недїлї посьвячено у Васловівцях (коло Садаґури нову школу, новий прегарний будинок, що побіч церкви красує ся серед села, а що стоїть на горбі, то видко єго з далека, переїзджаючи гостинцем, що йде з Чернівцїв через Малий Кучурів до Вікна і дальше. Будинок високий бо поверховий, звернений як раз до гостинця, себто на полудне широким боком, що має на долинї і на горі по 8 вікон. З далека видно сю палату народної осьвіти а ще дальше яснїє ся бляшаний дах, осьвічений сьвітлом сонця, справдїшний дім ясного сьвітла, де молоді поколїня Васловівских селян мають набирати сьвітла-науки на весь час свого житя, щоби не блукати в темнотї-неуцтві.

І в серединї дому бє в очи та сама ясність; пять шкільних комнат, високі і гарні, осьвічені кожда чотирма великими вікнами, що стоять після припису в однїй, лївій стїнї, пята комната трохи меньше, бо на три вікна. Комнати, де мешкає і та де урядує управитель школи, на два вікна, а кухня і комната для шкільного сторожа з одним вікном. Пивниця і стрих просторі, коритарі і сходи вигідні; два осібні входи до школи і до помешканя управителя. Будова гарна і тривала а цїна не велика, бо коштує лише 13 тисяч зр.

Вся громада, старі і молоді, злягла нинї коло школи, оглядаючи і подивляючи пишний дім просьвіти. Служба Божа, яку відправив нинї собор сьвящеників, місцевого нароха о. Граматовича, пароха із Шубранця о. Завадовского і пароха із Задубрівки о. Дробота, скінчила ся о 10. годинї. Всї рухнули з процесиєю перед школу. Нараз загреміли вистріли з моздїрів, що були уставлені на другім полуднїшнім горбі, відки видно далеко на шлях, що веде з Чернівцїв. На сїм гостинци коло готаря Задубрівского вижидала кінна бандерия гостий із Чернівцїв, що й над'їхали по 10. годинї, а то п. староста черновецкий др. Вірфель, п. інспектор руских шкіл Омелян Попович та инжінер Ґольдфрухт, що надзирав будову школи в Васловівцях. Серед гуку моздїрів і гомону дзвонів їхали гостї до нової школи, де відбуло ся посьвячене. По посьвяченю виголосив парох о. Граматович другу про-

повідь про велику користь науки-просьвіти і передаючи хліб-сіль старості, подякував єму, місцевому дідичови п. Ямполерови і начальникови громади, що допомогли збудувати таку гарну сьвятиню науки-просьвіти, а управителеви школи п. Синюкови за дотеперішний добрий провід, желаючи громаді як найкрасшого добра із сего нового розсадника народної осьвіти.

Управ. будови, п. инжінер Ґольдфрухт, передав відтак ключ від школи п. старості, віддаючи школу під єго опіку, п. староста пожелав по руски громаді як найкрасшої втїхи з нової школи і вручив ключ предсїдателеви місцевої ради шкільної о. Граматовичови, а сей віддав єго в руки управителя школи з просьбою, щоби тим ключем отворяв перед дїтьми все, що їм може вийти на добро, а замикав перед ними все, що їм може вийти на шкоду, о що п. надучитель і прирік старати ся зі всїх сил. Відтак уставили ся участники сего сьвітлого торжества перед школою, де їх відфотоґрафовано.

Підприємець п. Штернберґ, що будував школу, угостив відтак нарід, що забавляв ся при звуках сїльскої музики, а дідич приймав у себе замісцевих гостий.

Ось так відсьвяткували у Васловівцях рідкий празник, що на все остане в памяти участників, а грядучі поколїня і всї, що минають гостинцем коло Васловівців, любувати ся муть пишним шкільним будинком, що високо на горбі сьвідчить про прихильність для школи Васловівскої громади, котрій дай Боже тїшити ся многі а многі лїта не тільки пишним будинком але й добром, яке має вийти зі школи для цїлої громади.

Як біднї збогатїли.

(*Дальше*).

7. Михайло Гуменюк арендарем.

Наш Михась став ся Михайлом. Коли перепровадив ся з двора до батьківскої хати, взяв ся від разу до переіначеня єї на лїпший лад: зараз дав підлогу з гибльованих тертиць, розширив вікна, що тепер отвирали ся на завісах, побілив стїни, вимурував комин і поставив лїпшу піч. Сусїди кепкували собі з-разу, мовлячи: „адїть, наш Михайло удає пана!“ Але як побачили, що він скинув паньске убранє і одягнув ся в сардак з грубого сукна, на лад батьків скроєний, завстидали ся і замовкли.

Мав він однак ще й другий сардак, так само скроєний, як тамтой, але з таньшого сукна, в котрий убирав ся в недїлї і сьвята, як ішов до церкви або до пан-отця, а часом також і до міста.

До двора заглядав Михайло досить часто, а мимо того, що змінив стрій, приймали єго там завсїди жичливо, як давнїйше.

Пан Богдан часто запрошував єго сам до себе, щоби ся з ним де об чім нарадити або поговорити по давному. Одного разу заговорив до него Михайло сими словами:

— „За квартал кінчить ся пропінаторови контракт. Що гадаєш дальше з ним робити?“

— „Оставлю єго дальше при арендї“, сказав дідич. „Платить правильно; не маю причини відбирати єму аренди“.

— „Недобрий він для людий в селї“, — сказав Михайло, — „бо їх заохочує до піяньства, утверджує в лїнивстві, удає добродїя, а обдирає лихвою; я бою ся дуже, що за десять років викупить половину села“.

— „То правда, але щож робити?“ сказав дідич.

— „Я возьму пропінацию в аренду і заплачу то саме, що платить Янкель“.

— „А тобі того на що? Чи тобі ся в голові перевернуло? Або-ж ти знаєш шинькувати горівку? Ти не потрафиш так ходити коло интересів, і не виберешані половини тих гроший, котрі хочеш менї платити. Ти стратив би на тій арендї, а я не хочу, щоби ти у мене тратив“.

— „Тілько, що коштує аренда,“ — каже Михась, — можна торговлею трунків і других річий, в так великім

селї, дуже чесним способом заробити. Арендар збогачує ся в спосіб нечестний і здирає людий з їх кривдою. Я не шукаю зисків на корчмі, хочу лиш прийти до своїх гроший і маю надію, що не страчу. А коли корчма буде в моїх руках, то вже не буде она місцем розпусти і злої ради. Радше, коли люди будуть там приходити, буде можна з ними о неодній добрій справі поговорити і навернути їх на добру дорогу-“

— „То правда“ — сказав дідич; — „але як же, чи будеш сам горівку шинькувати?“

— „Нї, бо на то не мав би я часу. Маю своячку не молоду, убогу, але ретельну і розторопну жінку. Тоту посаджу на корчмі, і дам їй від всего, що спродасть, дванацятий гріш“.

— „Як то від всего? То там буде ще щось більше на спродаж, окрім горівки?“

— „Побачиш пізнїйше, що там буде. Але запевняю тебе, що, як приберу тобі шинок, то і ти і люди проїзжі всякого роду, навіть пани, хоч-би й які, не будуть встидати ся прийти до него“.

— „Коли так, то я іду з тобою, брате, до спілки. Як припаде який зиск на мою голову, то дарую єго громадї; а як буде страта, то радо поділю ся нею з тобою“.

* * *

В три місяцї пізнїйше висїла над дверми від корчми таблиця з надписию: „Господа християньска“. Корчма вибілена, вичищена, зовсїм инакше виглядала вже з верху. Внутрі була замкнена через 3 дни; говорили, що там роблять ся якісь порядки. Аж в недїлю по вечірни виходить з церкви пан-отець, дяк і паламар; несуть кропило і воду сьвячену; за ними поступає пан Богдан з Михайлом, а дальше тисне ся нарід, а всї тягнуть до корчми. Коли дійшли, пан-отець відмовив молебен, корчму відновлену посвятив, і так промовив до зібраного народа: „Ото нова корчма; хоч з верха она тота сама, але зовсїм иньша в серединї. Я єї посьвятив, щоби оборонити єї перед злими духами, аби тут в слїд за вами, люди, не втиснуло ся піяньство, анї сварнї, анї збитки, анї розпуста, анї образа Божа, але щоби тут було притулище, покріпленє, гостина, господа і честна забава, щоби тут і я до вас міг прийти, не зневаживши моєї духовної одежи, а дїти ваші щоби тут не мали соблазни“.

По тій промові священик вернув до церкви, п. Михайло Гуменюк отворив двері від корчми тай закликав голосно: „А тепер отвираю нову корчму, і запрошую кождого, чія воля, до неї. Від завтра я пропінатором у пана і корчмарем вашим. А сегодня хочу вас угостити у себе; прибувайте, милі гостї; запрошую вас в гостину на хлїб, сіль, що Бог дав“.

Отже взяли ся тиснути до корчми люде, старі і молодї, так що перша комната не могла їх уже помістити. І тепер же то взяли оглядати все, і дивували ся вельми тому всему, що бачили. Стїни білї завішені були образами святих, столи і лави стояли попри стїни, а шинквасу не було. Потому була друга менша комната; в нїй знов були столики і лави, на столах лежали ґазети і ріжні книжки. За тою комнатою була мала комора; аж тут стояв шинквас, а з переду деревляна перегорода; за шинквасом на стїнах були поприбивані полицї, а на них лежали розличні товари. В четвертій комнатї був покій тої своячки Гуменюкової, що то мала напитками шинкувати.

— „Дайте-ж нам, Гринихо, що там для нас приладили!“ закликав Михайло весело. І тепер же то підходив кождий до шинквасу, де дістав шклянку пива, кусень хлїба і сира і ковбаси кавалок. З тим всїм вертали назад до першої великої і до другої комнати і розглядали ся по них на ново.

— „А що-ж тут буде в тих комнатах?“ питали Михайла сміливійші.

— „Тут буде собі приходити кождий, коли схоче“ — відповів Ми-

хайло; — „скаже собі подати, чого схоче, чи пива, чи меду, чи якої страви; лиш коби зараз заплатив, бо на борг нічого не дістане. Тут можуть люди сходити ся вечером на поговірку, а і на танці часом при святі. Хто вміє читати, має там в другій комнаті ґазети і книжочки такі, що єго можуть займити. А що в нашім селї немного найде ся таких, котрі самі уміють з книжки читати, то я вам буду читати що неділї по вечірни, а в зимі і частійше. Чія воля, прошу приходити слухати. А як нам не стане читаня, то будемо собі оповідати о всїляких річах, о нашій біді, і о тім, як ся їй не давати. А що біди на сьвіті дуже багато, а й способів, як від неї боронити ся, немало, то до такої поговірки не забракне нам нїколи основи".

Кивали головами або рушали раменами люди на таку бесїду. І не оден воркотів: „Вигадки людскі, вигадки! На що то перевертати старий лад! Корчма то прецїнь завсїгди для горівки і для доброї охоти; то не церков анї школа! На що в корчмі святощі? Хто єму там буде читати єго ґазети? Длячого своїм людям не боргувати горівки, скоро є з чого потягнути?"

З тих криків бачимо, що в селї Дуброві було багато таких людей, котрим не сподобав ся новий лад в корчмі. Але найшли ся і такі, котрим тепер видавало ся красше, як перед тим, і котрі раді були учути щось розумного.

По короткій розговірцї розійшло ся багато домів, а останним читав Михайло ґазети.

А було і в тих ґазетах багато о людскій нуждї в краю. Але було також і о тім, як на ґрунтах селяньских і під соломяною стріхою люде дорабляють ся достатків і хвалять Господа Бога за щастє, що мають від Него.

До господи християньскої приходив часто панотець і дїдич в неділї і сьвята, задля розумної поговірки з народом, а в будень нераз на нараду з Михайлом: від чого би то зачати і як би то зарадити бідї в Дуброві, як би то нарід спровадити на добру дорогу.

А то що урадили, звичайно Михайло виконував, бо знали що нарід буде єму більше вірити, як синови селянина, що ходить в хлопскій сукманї і робить на ґрунтї. Честні заходи Михайла около громади підпер нераз священик теплою проповідию і брав в них радо участь з молодим дїдичем.

Поступали дуже осторожно, зачинали від оповіданя річий цікавих, котрих радо люде слухали; втручали ту і там якусь науку, а потому розбирали справи, що дотикали добра селян і цїлої громади.

(Дальше буде).

Всячина.

Загальний збір каси пожичкової і щадничої для громади Жадова з дня 15. червня 1902. Члени каси явили ся в числї 50. Збори провадив начальник каси, Михайло Яровий. Підчас уложеня білянсу належало до стоваришеня 68 членів. Виповіджень не було. Старшина предкладає рахунок білянсу за рік 1901 і роздїл чистого зиску, якого було разом 541 корон 04 сот. На інвентар відтягнено 430 кор., на иньші доплати 11 кор. 04 сот., до резервового фонду вложено 100 кор. Загальний збір дає одноголосно старшинї абсолюторию і установив плату для касиєра на рік 1902 40 корон. По сїм закінчує госп. Яровий загальний збір в 5. год. з пол. многолїтством на найяснїйшого Цїсаря.

Жадова дня 15. червня 1902.

Михайло Яровий, начальник.

Члени старшини:
Михайло Ткачук,
Алек. Коржиньский,
Тодер Ґорюк.

Непорядки на почтї. Дня 11. серпня с. р. віднїс я на почту в Жадові

лист з білянсом касовим і дописею про вибори епітропів церковних а будучи 1. вересня в Чернівцях, питаю ся за моїм листом в „Рускій Бесїдї“, в „Рускій Радї“, в книгарни, а его нїгде нема. пропав. Ми би просили дирекцию почтову, щоби так запорядила, аби й нерекомандовані листи не пропадали, бо ми негодні кождий лист так дорого оплачувати.

Михайло Ткачук.

Письмо з Жадови. Хочемо з вами подїлити ся, милі читателї „Р. Ради“, про наших старих епітропів і про вибори нових, які відбули ся дня 22 червня с. р. Отець Корнило Барбір оголошували через 4 недїлї, що мають відбути ся вибори на епітропів. а відтак відбули ся вибори, при котрих стали отсї люди епітропами: Григорій Пилипка, Николай Николайчук, Олекса Гулей, Іван Тодерюк, Ілія Яровий, Янко Барбір, Николай Бойчук, Ілія Нянчук, Тимофій Тащук, Танасій Гараміта, Михайло Ткачук і Іван Оленюк. Сих людий вибрано одноголосно 72—76 голосами. Панотцеви дуже на тім залежало, аби вибирати знов таки старих епітропів, як звістного Марка Вітана, але нам ходить о лад в церкві, який старі епітропи не могли завести. Тому ми вибрали самих щирих, чесних і тверезих людий і надїємо ся, що від тепер буде справедливість, будуть обрахунки приходів і видатків, буде що недїлї засїдане епітропії під проводом сьвященника, де будемо радити над обичайностию членів нашої церкви, над піднесенем поваги богослуженя, над заведенем нових хосенних установ, як то стоїть в приписах консисторских зглядом епітропства. Між тим панотець Барбір, хоть ми самі ревні люди, волїв би був, аби лишили ся старі епітропи і підкидував нам то при виборах, то в церкві якісь загадочні слова: „кілько я був варт у вас, тілько ви будете варт у мене“. Відтак зібрав панотець старих епітропів і їх свояків і ся „депутация“ пішла до Волоского-Банилова, до протоерея Патраша, і просила его, аби він приймив їх рекурс, який надїшлють, бо нова епітропія, іменно ми, тягне до унії і хоче сьвященника без бороди. А се говорили на нас тому, бо ми стоїмо за просьвітою і обичайностию нашого руского-православного народу, а їм лїпше над нами панувати, як ми темні і розпустні. Ми би раді аби церков наша процвитала через щирі заходи розумних дорадників-епітропів, як то й владика Репта хоче, они-ж хочуть щоби епітропи були лиш добрі до замітаня церкви і гашеня сьвічок. Нам не треба голених панотцїв, але не треба також як тьма темних епітропів. Дивуємо ся з панотця, що так ревно помагає на несправедливість і питаємо ся, з ким він хоче тут жити, з 7 волоскими родинами, чи 100 осад корінних Русинів, питаємо ся вас, чи ви докажете то, немов би ми говорили колись про унїю, і чи годні ви нас зробити Волохами? Ми православні Русини не стерпимо, аби ви нам у очи харамана гнули, що як ми кажемо, що ми Русини, то ви зараз питаєте ся, який панотець? Як з бородов, то ми нїби уже Волохи. Ой, ми не заміняємо свою православну віру за вашу волоску бесїду.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД

вернув з подорожи і осмотрює слабих

промінями Рентґена

задля сконстатованя внутрішних і хірурґічних слабостий так як доси

в Чернівцях, улиця Почтова ч. 2.

Заохочуймо всїх, аби приступали до наших щиро мужицких товариств „Руска Рада“ і „Руска Бесїда“ в Чернівцях!

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.